

Dohányárusok Közlönye

Megjelenik minden hó
1-én és 15-én.
Egyes példány nem kapható.
Előfizetési ár fél évre 5 kor.
Előfizetni csak fél évenként lehet.

A MAGYARORSZÁGI NAGY- ÉS KISTÖZSDE TULAJDONOSOK
SZAKKÖZLÖNYE ÉS ÉRTESÍTŐJE.
A MAGY. KIR. DOHÁNY-NAGYÁRUSOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS LAPJA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VI., Eötvös-utca 5. sz.
hová az előfizetési összegek, valamint
a kéziratok küldendők.
Előfizetési ár fél évre 5 kor.
Kéziratok nem lesznek visszaadva.

KIADÓTULAJDONOS ÉS FELELŐS SZERKESZTŐ:
HATSEK ADOLF.

TARTALOM: — k. — Elmulasztott dicsőség. — Az egyiptomi szivarkák. — Az alkalmazottak vasárnapi munkaszünetéről. — Vegyes hírek. — Ajánlati hirdmény.

— k. Valahányszor a pénzügyminiszterium budgetjében nagyobb összeg van a kiadásokra előirányozva, azt hisszük, hogy ezáltal a dohánymonopóliumra új előnyök háramlanak. Régi kereskedői elv ugyanis, hogy magasabb bevételek csak magasabb kiadások által jöhetnek létre s a hol a kiadásokkal fukarkodnak, ott azt a bevétel nagyon is megérzi.

De még azon esetben is, ha a nagyobb bevételekben kételkednének, így tehát a kiadásokban is szerényebbek lennének, egy olyan nagy iparnál, mint a minő a dohányjövődék, ezen spórolási szisztéma nagyon megbosszulná magát. Itt nem szabad stagnálni, de sőt folyton előre kell törni még akkor is, ha az előbbi év nem is hozott annyit, hogy nagyobb szerű befektetéseket igazolhatna.

A dohánymonopólium körében nem tapasztalhatunk kevesebb bevételt, sőt ellenkezőleg. Most, a mikor minden gazdasági téren bizonyos depresszió uralkodik, a dohánymonopólium bevételi többletet mutathat ki, épp úgy, mint az 1874—75. évi gazdasági és kereskedői teljes derout alkalmával, a mikor a dohánymonopólium szintén szép pluszt mutatott ki. Ezt azonban másnak kell betudni.

Örömmel látjuk most, hogy a képviselőház elé terjesztendő pénzügyi költségvetésben nagyobb összeg van felvéve a dohánymonopólium részére. S ez az összeg nem arra van szánya, hogy a távoli jövőben hajtson hasznót, hanem arra, hogy a dohánytermelő s a jövődék árusai már most élvezzék annak gyümölcseit. A magyar dohánytermelők, mint értesülünk, a természetett dohány métermázsájáért 4—6 koronával többet kapnak, mint azelőtt, miután a termés minősége igen jó volt. Abban, hogy újabb beváltóhivatalokat létesítettek, azt látjuk, hogy mennyiség tekintetében is jó a termés. Nem utolsó sorban akarjuk említeni ama pontot, mely dohányárusainkra, de úgy hisszük kiválólag nagyárusainkra nézve igen fontos s ez az eladási jutalék emelése. Valószínűleg a nagyárusok ládavesztéségei által elért bevételi mínuszt kívánják ezzel paralizálni. Ezen eladási jutalék emelése által, vonatkozzék az akár a kis, akár a nagyárusokra vagy pedig a külkivitelre, mindenképen csak a dohányjövődék nyer majd bizonyos bevételi többletet, ez erős meggyőződésünk. Egy dolgot kerestünk a költségvetésben, a mit azonban nem találtunk meg s ez az újabb szivargyár és törökgyár létesítése. Igaz ugyan, hogy

állami gyártásnál a szükséges milliók nem állnak úgy a rendelkezésre, mint privát gyáraknál, a hol nem oly hosszadalmas, hivatalos uton kell minden krajczárt kérvényezni, mégis az az egy törökgyár, mely már régebben volt praeliminálva, oly nagy foku igények kielégítésére lesz hivatva, hogy máris kevésnek bizonyul.

Nézetünket sokan helyeselhetik, mások meg nem, az azonban bizonyos, hogy olyan forgalmi szünetelések, mint régebben voltak, ma már nem lehetségesek. Ma már a dohányraktárakban is körülbelül 5 heti készlet van mindig raktáron.

Tapasztaltuk már azt is, hogy egyik-másik szivarfaj egy éjszaka alatt óriási bevételi többletet mutatott fel. Nem lehetett magyarázatot adni, hogy valamely szivarfaj, mely teljesen el volt hanyagolva, egyszerre nagy forgalmu lett. Tapasztaltunk továbbá sztrájkokat is, melyeknek célja volt, hogy a kenyéradók az államot kellemetlen helyzetbe, zavarba hozza. Már most ha például egy sztrájk 6 hétig tart, a dohányzó publikum kénytelen lenne leszokni a dohányzásról.

Uj fajták behozatala, reformok a csomagolás terén stb. mind oly dolgok, melyeket mindenki belát. Reformok szükségesekek e téren, ezekről azonban természetesen addig szó sem lehet, a mig új gyárak nem létesülnek. Ezt pedig csak egy körülmény akadályozza, a legfőbb — a pénz.

Szó, a mi szó, igen sokat értünk el s ez mutatja, hogy milyen kitünő a dohánymonopólium vezetősége, csak keresztül kellene még vinni azt, hogy a kiadásokat, nem tekintve semmi szükségültséget, valamivel fel kellene még okszerűen emelni s akkor a bevételi többlet is természetesen sokkal, de sokkal nagyobb lesz.

Elmulasztott dicsőség.

Most, hogy Szt.-Louis városában megnyílt a kiállítás, ismét aktuálissá lesz egyik korábbi cikkem, melyben okszerűen fejtegettem, kimutattam azon óriási erkölcsi dicsőséget, mely Magyarországra háramlott volna, ha a szt.-louisi kiállításon dohánytermelésünket, dohányainkat, dohányjövődékünk működését, a gyártást s talán az exportárukat is bemutattuk volna.

Abban az időben hivatalosan bejelentettem, hogy az amerikai kiállításon számítanak Magyarországra, mind elsőrendű dohánytermelő országra, de azt a választ kaptam, hogy a magyar dohányjövődéknek semmiképen sem áll érdekében, hogy Szt.-Louisban bemutassa képességeit. Helyes!

Most azonban, hogy hivatalos tudósítást

kaptunk a szt.-louisi óriási dohánykiállításról, fájdalommal konstatálom, hogy mi negligensek s rövidlátók vagyunk — a végtelékig.

A tudósítást itt közlöm szösz szerint: A szt.-louisi dohánykiállítás a mezőgazdasági pavillonban 300 láb hosszú és 52 láb széles területet foglal el. Be van mutatva a dohánynövény kis palánta korátó' — a szivarig, a fejlődés minden stádiumában. A dohánylevelek érjlesztése, csomagolása stb. külön osztályban látható.

Egy másik részben a burnótkészítést mutatják be s az összes gépek s eszközök, melyek a gyártásnál használatosak, működésük közben mutattnak be. Megint egy másik osztályban 100 egyforma ruhájú leány, a legkiválóbb munkások fényes fizetéssel, a cigarettagyártást eszközlik. Kubai kosztümben Havannából a legjobb és legügyesebb munkásokat hozatták el, akik bemutatják a Havanna szivargyártást s ott a helyszínen a szivarokat el is adják. A szükséges angol magyarázatot direkt e célra szerződött emberek adják meg, miután a kubai munkások e nyelvet nem értik. A kiállítás kellő közepén egy padoga áll, mely teljesen dohányból épült (34 láb átmérőjű). A padoga tetején egy 75 láb átmérőjű globus áll, szintén dohányból. Egy óriási, dohányból készült hajó uszik végül egy dohánytengerben, melynek hullámai — ruelta abajó és partidos levelekből áll.

Fáj a szívem, hogy a magy. kir. dohányjövődék itt, ahol az egész világ bemutatta dohánytermelését és gyártását, be nem mutathatta képességeit. Ezt azonban most már jóvá tenni nem lehet, ezen csak sópánkodhatunk, ez azonban nem használ.

Az egyiptomi szivarkák.

A legesodálatosabb lény a föld keresésén a cigarettázó férfi. Ugyanis, ha bármilyen áruzezzik adnának neki, tisztán kimutatható, hogy humbug és egészséget veszélyeztető, azt természetesen nem venné meg, sőt óvakodnék tőle, csak a cigarettánál, tudja, hogy valamelyik fajta csak drága, különben nincs rajta semmi különös, mégis előszeretettel szivja és állandóan hirdeti, hogy az a legjobb.

Igy vagyunk az ugynevezett egyiptomi cigarettákkal. Szántászándékkal irtam azt, hogy „ugynevezett”, mert azokon ugyan semmi egyiptomi nincs. A munkások, a kik készítik, arabok, a kik a praeparáló anyagot, az ópiumos vizet, szájukba veszik s kiváló ügyességgel permetezik a dohányra. Már tust csak képzeltük el, hogy egy ilyen arabusnak valamiféle tüdő- vagy más egyéb baja legyen, a mi végtére arabusoknál is előfordul, mekkora bacillus-tömeget kőp az a dohányra. Hygienikus szempontból tehát egyáltalában nem ajánlható ez a cigarettafaj. A dohány maga, görög vagy török, még pedig olecsób fajta. Egyiptomban ugyanis egy szál dohány sem terem. A cigarettapapír fumei vagy Franciaországból való. A dobozok Olasz- és Franciaországból kerülnek Egyiptomba. Már most igazán szeretném tudni, hogy mi teszi ügyomtívá az egyiptomi cigarettát. Maga a szivarka, ha a hatását tekintjük, a legegészségtelenebb, bódító és émelítő. Bátoran merem állítani, ismerve a viszonyokat, hogy egész Egyiptomban nem találki drága pénzért egy szál ghiubek dohányt,

ez tudniillik a legdrágább török dohány, melyből a mi drágábbfajta, de korántsem oly drága, mint az egyiptomi cigarettáink kerülnek. Hanem igenis az olcsóbb fajták selejtjét vásárolják s a publikum csak azért, mert jó drága, vásárolja s elképzeli, hogy milyen jó cigarettát sz. Szó sincs róla, az ópiumos víz a dohánynak különös kellemes aromát kölcsönöz, de az ilyen dohányból készült cigarettát állandóan színi nagyon egészségtelen.

Ezen cikkemben csak arra akartam kilyukadni, hogy tehetősebb cigarettázóinkat a dohányárusok világosítsák fel ezen körülményekről és hassanak rájuk, hogy sokkal, de nagyon sokkal jobb és drágább anyagból készült magyar jövedéki cigarettát szíjjanak, mert az egészséges, nem bódít s ha már épen nyolcz fillérbe kell kerülnie a cigarettának, hát ott van a Sphynx-cigarettá, mely elegáns, szép, kiváló anyagból készült és bátran merem állítani, hogy százszorta jobb az egyiptomi cigarettánál.

H. N.

Az alkalmazottak vasárnapi munkaszünetéről.

A lapunkban megindított mozgalom az alkalmazottak vasárnapi munkaszünetéről máris visszhangra talált, a mennyiben a napokban a következő két levelet kaptuk:

Tisztelt szerkesztő ur!

Nagy hála rá kötelezett bennünket az által, hogy teljes tárgyilagossággal, egyszerűen az igazság és méltányosság mellett foglalt állást, a mennyiben a dohányárudákbán alkalmazottak mellett küzd. Nem is képzeli, t. szerkesztő ur, hogy milyen nyomoruságos amugy is a mi életünk. Társnőim, nagyobbára fiatal leányok, szintugy, mint én, naponként reggeli 7 órától esti 10 óráig szakadatlanul az üzletben állunk. Marad-e némi időnk arra, hogy a fáradt test a megkívánt pihenést megkapja, avagy némi szellemi táplálékkal is éljünk, annak megítélését a pártatlan emberiségre bízom. T. szerkesztő ur, vigye mozgalmunkat szelebbe mederbe, ha lehetne, a nyilvánosság elé, a lapokba s azt hiszem, pályatársnőim és társaim tömegesen fognak csatlakozni a mozgalomhoz. A hogy és miként már aztán az egybegyűlt pályatársak megbeszélésétől függ. En itt csak arra szorítkozom, hogy Önnek, t. szerkesztő ur, önzetlen működéséért és ügyünk buzgó felkarolásáért a leghálásabb köszönetet mondjam úgy a magam mint társaim nevében is.

Kitünő tisztelettel

A másik levél:

Igen tisztelt szerkesztő ur!

Már több számban olvasom, hogy szerkesztő ur a dohányárudákbán alkalmazottak kötelező vasárnapi munkaszünetét mellett szól. Én dohányárus vagyok itt a fővárosban, még pedig egyik főuton. Nos hát, ha engem megkérdeznének, hogy a mozgalmat helyeslem-e, habozás nélkül azt felelném, hogy igen. De a kivétel igen nehéz. Mert tessék elképzelnem, hogy ha pl. az Andrásy-ut minden trafikossa vasárnap délután nyitva tartja üzletét, melyik társam lesz az, a ki be fog csukni. Hisz az Andrásy-vagy Kerepesi-uton vasárnap délután van a legnagyobb forgalom s akkor a dohányárus alkalmazottai nélkül nem dolgozhatnak. De mégis kellene találni valami kivezető utat, hogy főleg ezeket a szegény lányokat szabadabb tehesük. Véleményem szerint az egyetlen mód lenne, ha a dohányárusok részére bevezetnék a kötelező vasárnapi munkaszünetet. Akkor a kecske is jól laknék, a káposzta is megmaradna, mert a dohányos emberiség akkor valószínűleg mégis előtte való nap szerezne be szivar és cigaretták szükségleteit. Kedves szerkesztő ur, legyen szives indítson mozgalmat a kötelező vasárnapi munkaszünet érdekében s akkor az alkalmazottak vasárnapi munkaszünetét szintén önmagától megjő.

Maradok szerkesztő ur hiva

X. Y.

Közöltük mind a két levelet, mindakettő tenorja az, hogy indítsunk mozgalmat, azonban itt kivételesen mindkét fél képviselője meg egyezik abban, hogy az alkalmazottaknak a vasárnapi munkaszünetét meg kellene adni, de természetesen a kenyeradó itt áldozatot hozni

nem akar, hanem ha kényszeríteni fogják arra, hogy üzletét becsukja, akkor nagy kegyesen meg fogja engedni, hogy alkalmazottai vasárnap ünnepeljenek.

Nem, t. uraim, hozzanak némi áldozatot önkök is azokért, akik egész éven át dolgoznak üzletükben néhány forint bérért. Mert az nem kifogás, hogy hisz a szomszéd is nyitva tart, hát én sem zárhatom be üzletemet, mert ha az alkalmazottak kötelező vasárnapi munkaszünetét kiterjesztenék a dohányárusok alkalmazottaira is, akkor természetesen a dohányárusok is bezárnák üzletüket, látva, hogy vasárnap délután a nála alkalmazott kisasszony is üdülhet.

De nincs is kicsinyesebb teremtése ennek a világnak a dohányárusnál, az képes arra, hogy I korona keresményért egészséget tönkretegye s egész éven át nap-nap után az üzletben álljon. Ha azonban ezt maga megteszi, az még hagyján, de kényszeríti alkalmazottait is arra, a kinek pedig, a mint mi eddig tapasztaltuk, semmi kedvük sincs erre. Nem is esz-dáljuk.

Már most eredményképen resumáljuk a dolgokat. Kétféle módozatot ajánlanak: vagy rendelje el a miniszter a dohányárusok kötelező munkaszünetét, vagy pedig az alkalmazottak részére kellene a kötelező munkaszünetet behozni. Mindkét esetben elérnék a dohányárusok alkalmazottai azt, a mit kívánnak, hogy tudniillik vasárnap délután szabadok lehessenek. Mi a magunk részéről igen szívesen állunk rendelkezésükre.

Vegyes hírek.

Figyelmeztetés. Rövid idő óta egy elegáns fiatal ember üzi a trafikokban már nem szokatlan módon tolvajlásait. Ugyanis felkéri az illető árust, váltson be neki ezüstforintosokat koronákra s míg a trafikos a koronákat kiszámolja, a fiatal ember egy jongleur ügyességével tünteti el egyik koronát a másik után. A napokban is egy trafikban 20 koronát tüntetett el ilyenképen. Tehát vigyázat!

Az alkalmazottak vasárnapi munkaszünetéről. A mint értesülünk, a kereskedelmi alkalmazottak országos egyesülete a pénzügyminiszteriumhoz beadványt intéz, melyben a trafikok alkalmazottaira is kiterjeszteni kéri a kötelező vasárnapi munkaszünetét. Reméljük, hogy most már a trafikosok engedni fognak s a kötelező munkaszünet jótékony hatását az alkalmazottak már a legrovidebb időn belül élvezni fogják.

A temesvári dohánygyár új igazgatót kap Benke Vilmos, a ferenczvárosi dohánygyár volt aligazgatója személyében. Az új igazgató nagy tudású, energikus ember, a kinek előléptése nyereséget jelent.

Böllmann Antal, a kassai dohánygyár osztályvezetője, lett a szomolnoki gyár aligazgatója.

A pénzügyi költségvetésben nagyobb összeget szántak gyárak áttelepítésére. Így a ferenczvárosi és erzsébetvárosi dohánygyárak a város periferiáján kívül helyeztetnek. Az óbudai dohánygyár pedig — mint értesülünk — valószínűleg nagyobb dohányraktárt és előkészítő helyiséget kap.

A múlt napokban szerkesztőségünkben egy uri ember bemutatla találmányát, mely abból áll, hogy a Thanaton-ból oly anyagot készít, mely a cigarettá-papírost van hivatva a jövőben helyettesíteni. Ha ez a találmány beválik, úgy egy csapással meg lenne oldva a cigarettatömlők kérdése is. A találmány a szivar felső levelét is helyettesíti.

Az ausztriai szivarok jóságáról valóságos legendák keringenek a közönség körében. Ebben azonban csak annyi igaz, hogy Bécsben tényleg a jobb gyártmányokat árusítják. Ezen példán okulva, kérjük a dohányjövődék tek. közp. igazgatóságát dirigáltassa már tájra a pozsonyi Trabucco-szivarokat s ne boldogítsa velük kizárólag Budapestet, helyettük talán nagyobb számban kérjük a ferenczvárosi és erzsébetvárosi szivarokat s akkor majdnem bizonyos, hogy el fog terjedni az a hír, hogy milyen jók a magyar jövedéki szivarok, talán jobbak mint az ausztriaiak, az utóbbiakban ugyanis kevesebb a karakter, majdnem indifferens ízű, míg nálunk főszűlyt arra helyeznek, hogy minden szivarfajnak más-más karaktere legyen.

Szomolenszky József, a főváros VI. kerületének biztosa, a napokban ünnepelte szolgálatának 25 éves jubileumát. Szomolenszky egyike azon kiváltságos hivatalnokoknak, a ki dicsekedhetik azzal, hogy alantasai rájogva szeretik, felebbvalók pedig a buzgó, telkiismeretes hivatalnokot tisztelik benne. A még élete delén álló jubiláns előtt szép karriér áll.

Női dohányzó. A mióta társaságokban nem ritkaság, hogy a házikisasszony soíré után előveszi dohányzószelenczejét cigarettával kínálva udvarlóját, miközben maga is bodorfüstfellegeteket boesát a levegőbe, Oroszország elsőrangú szállójában a table d'hote után a férfiak bevonulnak a dohányzóba s a nők . . . nos igen, a nők, szintén bevonulnak az ő saját külön cigarettázó termekbe, a hol puha kereveten végig nyújtóva szíjják a jó illatú orosz cigarettát. Ezen női dohányzók berendezése igazán pazar kényelmes s ezért a férfiak közül, a ki csak teheti, szintén ide vonul. Mert ezen dohányzóba csak az mehet be, a ki cigarettázik, a szivaros urak kénytelenek a férfi dohányzóval megelégedni, a hol azonban szintén igen gyakori vendég a nő, a ki szivarozik.

Syndikátus minden foglalkozási ágánál, körülbelül úgy van ma már, hogy a többség ki vagy megválaszt egy néhányat, a kik aztán annak a foglalkozási ágának kézséges ügyeiben döntenek, avagy ha valami változás áll be, ők azok, a kik a változtatások felől megkérdezhetnek. A dohányárusok, de főleg a nagyárusok ügyében sokszor, igen sokszor van a miniszterium abban a helyzetben, hogy ki szeretné kérni ama foglalkozási ág véleményét, avagy ha egy új fajta szivart vagy cigarettát vezetnek be, szintén ki kérhetnék azok tanácsát, a kik ezt az új fajtát a közönséggel megismertetik, megkedveltetik. E célból jó volna, ha a dohánygyárusok orsz. szövetsége felvenné programjába ezen syndikátus megalakítását is. Így ir egyik előfizetünk s mi csak annyit fűzünk még ehhez, hogy hiszen a szövetség programjában ez bent is van, a kivétel sem nehéz, csak a nagyárusok indolentiája nagy.

Hivatalos ügyek.

A ládakérdés memorandum bizottsága elvégezvén működését, felkéri ez uton is a tisztelt nagyúrussokat, hogy sziveskedjenek a titkárnál (Heltai Nándor, Budapest, Eötvös-utca 5.) jelentkezni, a kik a memorandum átadásánál részt kívánnak venni. Kívánatos volna, hogy minél számosabban jelentkezzenek.

A szövetség t. tagjai számára mindennemű felvilágosítással szívesen szolgál a titkár.

14137/1—1904. szám.

Ajánlati hirdetmény.

A soproni m. kir. pénzügyigazgatóság, a nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszteriumnak folyó évi február hó 15-én 92192/1903. sz. a. kelt magasi rendelete folytán, közhírré teszi, hogy Sopron megyében Lakompak községben az 1905. évi január hó 1-vel felállítandó dohánygyáruda betöltése iránt zárt írásbeli ajánlatok utján 1904. évi június hó 8-án d. e. 9 órakor ezen kir. pénzügyigazgatóságnál versenytárgyalás fog tartani.

Az árlejtés tárgyát a versenyzők által az eladás után követelt eladási jutalék fogja képezni és a dohánygyáruda kezelése, annak fog adni, aki a legeskelelyebb eladási díjat követeli. A kincstár azonban fentiartja magának azon jogot, hogy a versenyzők között szabadon választhasson, minélfogva ajánlattevők közül azért, mert ajánlata nem fogadtatott el, a kincstárral szemben senki igényt nem támaszthat.

A feltételek valamennyi pénzügyigazgatóságnál és pénzügyi biztosságnál betekintheők és a dohánygyártmányok eladására vonatkozó szabályokból kivethetők.

A felszerelt írásbeli ajánlatok 1904. évi június 7-i napján d. e. 4 óráig a soproni m. kir. pénzügyigazgatósághoz ezimezve benyújtandók.

M. kir. pénzügyigazgatóság.

Szegéd szerkesztő: Heltai Nándor.

„DOHÁNYÁRUSOK KÖZLÖNYE“

(ORGAN DER TABAK-GROSS- UND KLEINVERSCHLEISSER UNGARNS.)

INHALT: — k. — Vermischte Nachrichten.

— k. So oft wir in dem Budget des Finanz-Ministeriums eine höhere Post in dem Ausgabe-Etat verzeichnet finden, nehmen wir an, dass ihr Erforderniss dem gesammten Betriebe des Tabak-Monopols neue Vortheile sichert. Denn es ist eine alte kaufmännisch praktische Lehre, dass erhöhte Einnahmen nur mit erhöhten Ausgaben Hand in Hand gehen können und dass, wo mit den Ausgaben gespart wird, auch die Einnahmen darunter leiden müssen.

Aber auch in dem Falle, wenn an erhöhte Einnahmen gezweifelt werden, wenn in Folge dessen die Ausgaben in verringertem Maasse eingestellt werden, würde sich, auf dem Gebiete einer Grossindustrie, wie es das Tabak-Monopol ist, eine solche Sparsamkeit bitter rächen. Hier gibt es kein Stillestehen, hier heisst es rüstig vorwärtsschreiten, selbst auf die Gefahr hin, dass ein Vorjahr nicht den gewünschten Erfolg gebracht hat, um Investitionen grösseren Umfanges zu rechtfertigen.

Ein Rückschritt auf dem Gebiete des Tabak-Monopols ist nicht wahrnehmbar; im Gegentheil; die merkwürdige Erscheinung, wonach eine allgemeine volkswirtschaftliche Depression schon seit Jahren anhält, ohne dem Tabak-Monopol einen wesentlichen Schaden zu verursachen, ist auch jetzt sichtbar, geradeso, wie zur Zeit der volkswirtschaftlichen Deroute in den Jahren 1874—1875. Ja, wir haben sogar eine Steigerung der Einnahmen bei den Tabakgefällen zu verzeichnen, ein Umstand, der allerdings verschiedenen Umständen zuzuschreiben ist.

Mit Genugthuung sehen wir daher, in dem im Reichstage soeben zur Verhandlung gelangenden staatlichen Budget, eine Vermehrung der Ausgaben bei der Post „Tabak-Monopol“ eingezeichnet. Und diese Post gibt erfreulicherweise davon Kunde, dass sie nicht lediglich zu solchen Zwecken verwendet wird, welche einen Nutzen der Zukunft verheissen, sondern die sowohl den Tabak-Produzenten, wie dem Verschleiss roher Tabake und fertiger Waaren zu Gute kommen soll. Mit Vergnügen sehen wir, dass der Tabakpflanzer für seinen Tabak 4 bis 6 Kronen pro Meterzentner mehr vereinnahmen wird, nachdem die Qualitäten ziemlich gut gerathen sind. Ferner erblicken wir in der Errichtung neuer Tabak-Einlösungsämter ein Zeichen dessen, dass auch die Quantitäten eine Bereicherung erfahren haben; nicht in letzter Reihe aber, scheint uns von Wichtigkeit jene Post zu sein, die von einer Erhöhung der „Verkaufsprovisionen“ spricht, eine Post, in welcher auch unserer Ansicht nach, bereits die Verkaufsprovision der Grosstrafikanten einbezogen worden ist, insofern es sich dabei um den Aussall bei den an den Kisten zu erwartenden Mindersummen bei den Einnahmen handeln dürfte, zumal dieser Betrag nichts anderes, als eine Erhöhung der Verkaufsprovision der Grosstrafikanten bedeuten würde.

Und die Erhöhung der Verkaufsprovision, ob sie den Gross- oder Kleintrafikanten gewidmet wird, ob sie dazu verwendet wird, unseren Tabak-Produkten ausserhalb des Landes Eingang zu verschaffen, oder zu Zwecken dient, welche eine Verbesserung des Verschleissers, sei es nach welcher Richtung hin immer betreffen, in keinem Falle ist sie unnützerweise verausgabt, in jedem Falle berechtigt sie zu der Annahme, dass damit bedeutende Erhöhungen in den Einnahmen zu erwarten stehen.

Angesichts des Bestrebens diesen praktisch wirkenden präliminirten Ausgaben, in ausgedehnter Weise Rechnung zu fragen, lässt sich dabei kaum bemängeln, dass nicht auch an solche Investitionen in splendor Weise

gedacht wurde, welche der Errichtung neuer Zigarren- und Zigarettenfabriken gelten.

Es ist ja eine unumstössliche Wahrheit, dass eine staatliche Industrie, trotzdem sie es eher vermöchte, als eine Privatindustrie, die Millionen nicht zur Verfügung hat, welche derartige Investitionen erfordern. Nun aber ändert dies gar nichts an der Thatsache, dass die königl. ungarische Tabakregie noch immer neuer Fabriken bedarf und dass, wie jetzt, die in Aussicht stehende neue Fabrik bis zu ihrer Fertigstellung abermals einem Mehrkonsum gegenübersteht, welcher ihre Errichtung kaum erwarten kann.

Unsere Ansicht dürfte von Vielen getheilt werden, von Vielen nicht. Im Allgemeinen geht ja Alles nach dem Schnürchen, und Betriebsstockungen, wie sie noch vor Jahren Regel waren, kommen fast gar nicht vor. Gleichwohl wird noch immer der Bedarf von fertigen Waaren für eine gewisse Zeit berechnet, geradeso wie die Munition beim Heere für eine gewisse Zeit berechnet wird. Das kann aber bei einem Handelsartikel nicht Anwendung finden. Wir haben es schon erlebt, dass ein oder die andere Sorte Zigarren über Nacht einen Mehrkonsum erzielten, der förmlich verblüffte. Man wusste sich nicht Rechenschaft darüber zu geben, dass ein bis dahin unbeachteter Artikel plötzlich riesig an Konsum zunahm. Dann aber auch haben wir schon Strikes erlebt, die ebenfalls über Nacht eintreten und die umso eher eintreten, wenn die Führer solcher Strikes die Brotgeber in Verlegenheit zu bringen in der Lage waren. Was das Letztere anbelangt, so wird zugegeben werden müssen, dass die Vorräthe in den Tabakmagazinen des Landes wahrlich viel zu wenig sind, als dass sie Respekt einzulösen geeignet wären. Fünf bis sechs Wochen anhaltender Strike und die Bevölkerung des Landes müsste daran denken, sich das Rauchen abzugewöhnen.

Von der Anfertigung und Einführung neuer Sorten, die sowohl in Ungarn, wie in Oesterreich dringend nothwendig wären, um endlich die veralteten Formen der Zigarren, die alten Werkzeuge, Benennungen und Sorten der Tabake nach und nach abzuschaffen, darüber wollen wir gar nicht sprechen. Dass hier eine gründliche Reform nothwendig, wird kaum Jemand leugnen. Selbstverständlich kann auch darüber insoweit nicht gesprochen werden, als nicht die nothwendige Anzahl neuer, modern eingerichteter Fabriken vorhanden sind. Und die Errichtung dieser Fabriken, wie nothwendig sie auch wäre und wie sehr man diese Nothwendigkeit auch einsehen möge, sie stösst immer und immer auf die Schwierigkeit, entsprechender, zu diesem Zwecke investierter Summen.

Doch wie gesagt, es ist sehr viel erreicht und zeugt von der ersten und verständnisvollen Auffassung der berufenen Leitung des Tabakmonopols, wenn das Ausgaben-Etat jede Engherzigkeit vermeidend, sich zur Aufbesserung solcher Kosten entschliesst, die nicht vermieden werden können und deren Ersparnisse den Einnahmen zum Nachtheile gereichen würden.

Vermischte Nachrichten.

Eine grossartige Tabakausstellung wird auf der Weltausstellung in St.-Louis in dem Landwirtschaftspalast zu sehen sein; sie wird einen Raum von 300 Fuss Länge und 52 Fuss Breite einnehmen. Die Kosten werden sich auf viele tausend Dollars belaufen. Man wird Beete mit Tabakpflanzen bestellen, um die Entwicklung des Blattes in den verschiedensten Stadien bis zur Reife zu zeigen. In besonders erbauten Gärungsschuppen werden die Blätter der Gärung unterworfen. In einer anderen Abteilung wird

man die Behandlung, Verpackung, Aufbewahrung der fertigen Tabaksblätter zeigen. In wieder einer anderen Abtheilung wird der Tabak in Platten gepresst, grob und fein geschnitten und zu Schnupftabak verarbeitet werden. Alle Maschinen und Werkzeuge, die man bei der Tabaksproduktion verwendet, wird man im Betriebe sehen können. Der Zigarettenfreund findet eine Abtheilung, in der gegen hundert gleichförmig kostümierte Mädchen Zigaretten fabrizieren. Man will die geschicktesten und schnellsten Arbeiterinnen dieser Branche aussuchen. In einer anderen Abtheilung sieht man die Zigarrenmacher bei der Arbeit. Die Anfertiger der Havannazigarren werden kubanische Kostüme tragen. Es sollen auch hier natürlich nur die geschicktesten Arbeiter aus Havanna engagirt werden. Da diese Leute die englische Sprache nicht verstehen, werden besondere Führer dem Publikum die Handarbeit der Kubaner in englischer Sprache erklären. Liebhaber können Havannazigarren an Ort und Stelle, unmittelbar nachdem sie fertiggestellt worden sind, kaufen. Mehr als hundert Zigarrenarbeiter wird man mit den verschiedensten Maschinen aus amerikanischen Tabaken die verschiedenen Sorten amerikanischer Zigarren, von den billigsten bis zu den theuersten, herstellen sehen. In der Mitte der Ausstellung wird sich eine Pagode erheben, die einen Durchmesser von 34 Fuss hat und nur aus Tabak erbaut ist. Ebenso wird der Globus, der auf ihrer Spitze sich befindet und 75 Fuss Umfang hat, aus Tabak angefertigt sein. Ein grosses Schiff, aus Tabak hergestellt, wird sich auf einem weiten Tabaklager, welches Meereswellen nachahmt, schaukeln.

Zur Warnung. Seit einiger Zeit treibt sich in der Hauptstadt ein Individuum herum, das es sich zur Aufgabe macht, in den Tabaktrafiken Diebstähle auf eine, übrigens sehr alte Art und Weise zu begehen. Der elegant und sicher auftretende Herr ersucht die Trafikantin, ihm einige Kronenstücke neuester Prägung gegen Guldenstücke einzuwechseln. Während nun die Trafikantin das Geld auf das Pult schüttet, um die Kronenstücke auszusuchen, ist der junge Mann ihr dabei behilflich, wobei er auf sehr geschickte Art, wie es kaum ein Taschenspieler vermöchte, einige Kronen rasch verschwinden lässt. Dieser Tage gelang es diesem Gauner, auf eine höchst originelle Art zweimal dieses Manöver nach einander auszuführen. Es fand sich nämlich bei einem Trafikanten, ein alter Herr, blos ein einziges solches Kronenstück, wie er wünschte, vor. Dagegen erblickte der Schwindler eine Rolle 20 Heller-Stücke in dem Geldschüsselchen, das ihn wahrscheinlich in die Augen stach. Ein Viertelstündchen später kam er daher in die Trafik zurück und sagte, er habe statt einem Kronenstück dem Trafikanten ein Marktstück gegeben, um welches er bitte. Der Trafikant nahm abermals das Geldschüsselchen aus der Geldlade heraus und während der junge Mann ihm half das Marktstück suchen, eskamotirte er geschickt die Geldrolle im Werthe von 20 Kronen, dessen Abgang der alte Herr erst merkte, als der Gauner schon längst den Laden verlassen hatte. Also Vorsicht thut Noth!

Die Sonntagsruhe der Trafik-Angestellten. Wie wir vernehmen, haben die kaufmännischen Angestellten den Beschluss gefasst, beim Handelsminister die Sonntagsruhe für die in den Trafiken Angestellten zu verlangen. Vielleicht werden die Herren Gross- und Kleintrafikanten, welche Leute in ihrem Geschäfte beschäftigen, unseren wohlgemeinten Rath doch beherzigen, wenn er von anderer Seite kommt. Wir sind es ja schon gewöhnt, dass unsere Rathschläge erst dann ausgeführt werden, wenn man sie ausführen muss. Nun, wir werden ja sehen!

Alapított 1856.

A Pojatzi-féle gyujtó a legjobb!

Számos év óta Magyarországon legjobban be van vezetve és mindenütt kapható!

Fl. Pojatzi & Comp.

cs. és kir. szab. gyufagyárak

DEUTSCH-LANDSBERG.

Vidéki megrendelések közvetlenül Deutsch-Landsbergbe intézendők.

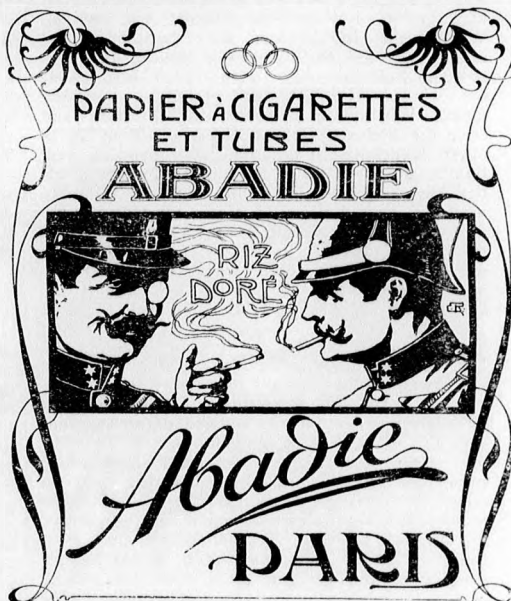
A világ egyedüli gyufagyára, amely az 1900. évi párisi világkiállításon két első díjjal lett kitüntetve, u. m. : XIV. csoport (Vegyipar.) „Grand Prix“ (legmagasabb kitüntetés). XVII. csoport (Kivitel.) Arany érem.

Főraktár kizárólag Budapest részére :

DARVAS S. és TÁRSA, V., Hold-utcza 9. sz.

A világ
legismertebb és
legrégebb gyárt-
mánya!

Minden kis- és nagytözs-
dében, valamint nagyke-
reskedésekben kapható.

Ältestes
renomirtes Fabrikat
der Welt!

Zu haben in allen Klein-
und Grosstrafiken und
Grosshandlungen.

==== Feltűnő ujdonság. ====

DELICE

Minden hirdetés felesleges, a do-
hányzó egyszer veszi és többé
mást nem szihat

legjobb valódi francia

szivarkapapir és szivarkahüvely.

Gyári raktár:

Goldzieher Gézánál

Budapest, V., Sas-utcza 29. szám.